

Energinet
GAS TSO
Tonne Kjærsvvej 65
7000 Fredericia
Danmark

Att. Aaron Petersen DiBona

Kontor

Dato
25. oktober 2019

J nr. xx

/ [initialer]

Tilladelse til Baltic Pipe naturgasrørledning i Lillebælt og Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) i Nordsøen

Energinet Gas TSO A/S (herefter Energinet) og Gaz-System S.A. har planlagt at etablere Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) i Nordsøen og Baltic Pipe rørledningen i Lillebælt til transport af naturgas fra Europipe II i Nordsøen til Polen via Danmark fra Norge. Energinet er bygherre for den del af rørledningen, der ønskes etableret i Nordsøen, Lillebælt og for hovedparten af rørledningen på land. Gaz-System er bygherre for 400 meter på land ved Faxe Bugt samt for rørledningen i Østersøen. Miljøstyrelsen er miljømyndighed for landdelen, mens Energistyrelsen er myndighed for havdelen. Denne tilladelse omfatter den del af rørledningen, som Energinet med brev af 16. november 2018 har ansøgt Energistyrelsen om tilladelse til at etablere i Nordsøen og Lillebælt på hhv. dansk kontinentalsokkelområde og dansk søterritorie.

Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug for transport af kulbrinter på dansk søterritorium og kontinentalsokkel må kun finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse, jf. § 3a og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1189 af 21. september 2018 af lov om kontinentalsoklen og visse rørledningsanlæg på søterritoriet (kontinentalsokkeloven). Adgangen til at meddele tilladelse er delegeret til Energistyrelsen, jf. § 3, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1512 af 15. december 2017 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser, men blev den 21. december 2018 hjemtaget af klima-, energi- og forsyningsministeren således at der ikke er unødigt tvivl om afgørelseskompetencen.

1. Tilladelse

1.1. Afgørelse

Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler hermed tilladelse til etablering af den ansøgte naturgasrørledning i Nordsøen (Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen)) og i Lillebælt (Baltic Pipe) til Energinet.

Tilladelsen meddeles i henhold til § 3 a og § 4 i bekendtgørelse nr. 1189 af 21. september 2018 af lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven), samt § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og på kontinentalsoklen.

Denne tilladelse omfatter etablering, herunder nedlægning, af naturgasrørledningen på dansk havområde i Nordsøen og Lillebælt. Før rørledningen sættes i drift, skal Energinet ansøge Energistyrelsen om tilladelse til at drive rørledningen, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Tilladelsen omfatter ikke nødvendige tilladelser, godkendelser m.v. i medfør af anden lovgivning, og fritager ikke Energinet fra at indhente de nødvendige tilladelser og godkendelser i medfør af anden lovgivning i øvrigt.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har i forbindelse med behandling af ansøgningen indhentet en indstilling fra udenrigsministeren om Baltic Pipe projektet er foreneligt med rigets udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske interesser, jf. kontinentalsokkelovens § 3 a, stk. 2.

Udenrigsministeren fremsendte den 12. oktober 2018 indstillingen til klima-, energi- og forsyningsministeren, hvoraf det fremgår, at projektet er foreneligt med Danmarks udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske interesser.

Før der kan meddeles en tilladelse, skal der foretages en miljøvurdering, hvis projektet vedrører installation af rørledninger til transport af gas, olie eller kemikalier med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km. Miljøvurderingen er en del af den nødvendige dokumentation i forbindelse med behandling af ansøgningen og udarbejdes af bygherren. I miljøvurderingen indgår konsekvensvurderinger i henhold til Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet m.v. Når miljøvurderingen er udarbejdet, gennemføres en offentlig høring, som varer mindst 8 uger.

For Baltic Pipe projektet skal der foretages en miljøvurdering, da begge ovennævnte grænseværdier er opfyldt (805 - 914 mm i diameter og 109 km's længde i dansk farvand i Nordsøen og Lillebælt), hvorfor ansøger har udfærdiget miljøkonsekvensrapport omfattende Nordsøen og Lillebælt. Baltic Pipe rørledningen i Østersøen er omfattet af Espoo-konventionen, da projektet kan have virkninger på miljøet på tværs af landegrænser. Dette betyder, at Danmark - lige som de øvrige lande - er forpligtet til at notificere de eventuelt berørte lande om projektet. Hvis et naboland meddeler interesse for at deltage i miljøvurderingsprocessen, skal de inddrages i den efterfølgende VVM-proces. På den baggrund har Sverige, Tyskland og Polen været inddraget i VVM-processen. Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) i Nordsøen og Baltic Pipe rørledningen i Lillebælt er besluttet ikke at være omfattet af Espoo-konventionen, da projektet vurderes ikke at have virkninger på miljøet på tværs af landegrænser.

I henhold til aftale indgået imellem Norge og Danmark om transport af norsk gas i rørledning fra Europipe II til Danmark, er Norge blevet inddraget og konsulteret, for så vidt angår spørgsmål om sikkerhed, sundhed og miljø med henblik på at koordinere og afstemme lovgivningen på sikkerhed, sundhed og miljø frem mod udstedelse af etableringsaftale. Norske myndigheder skal give tilladelser til opkobling af Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) med Europipe II jf. mellemstatslig aftale artikel 1.

Miljøkonsekvensrapporten var i national høring fra 15. februar 2019 til 12. april 2019. Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af miljøeffekter fra den del af rørledningen, der søges nedlagt i dansk farvand (hhv. dansk kontinentalsokkelområde og dansk søterritorie).

Tilladelsen gives på baggrund af en tilfredsstillende afsluttet vurdering af projektets miljømæssige indvirkning i Danmark, herunder tilendebragt høring af offentligheden og myndigheder nationalt.

Tilladelsen gives efter høring af blandt andet Miljøstyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Søfartsstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Kystdirektoratet, Arbejdstilsynet, Udenrigsministeriet, Geodatastyrelsen og Slots- og Kulturstyrelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen på 4 uger efter offentliggørelse af tilladelsen er udløbet, jf. § 6 a, stk. 4 og 5, i lov om kontinentalsoklen.

1.2. Vilkår

Tilladelsen efter kontinentalsokkelovens § 3 a og § 4 gives på følgende vilkår, jf. kontinentalsokkelovens § 4, stk. 2, samt § 4 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen:

1. Energinets del af Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) i Nordsøen (inkl. PLEM) og Baltic Pipe rørledningen i Lillebælt er en delstrækning af hele projektet. Baltic Pipe (Europipe II grenrørledningen) (inkl. PLEM) skal tillige tillades for den øvrige del af projektet i både Danmark (land og havdel) og på hhv. svensk og polsk havområde, for at det samlede projekt kan realiseres. Såfremt Energinet og/eller den resterende del af Baltic Pipe projektet ikke opnår de øvrige nødvendige tilladelser til at realisere rørledningsprojektet, eller selskabet af andre grunde opgiver projektet helt eller delvist, bortfalder nærværende tilladelse. Energinet skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt.
2. Energinet skal fremsende en opdateret tidsplan for projektet, herunder forventet tidspunkt for nedlæggelse af rørledningen, før nedlægning af rørledningen påbegyndes. Tidsplanen skal indsendes til Energistyrelsen.
3. Energinet skal træffe aftale med ejerne af kabel- og rørledningsanlæg, der krydses af rørledningen. Aftalen er med henblik på sikring af ejernes skadesløshed som følge af krydsningen.

4. Energinet skal indsende design og metodevalg i forbindelse med krydsning af anden infrastruktur til Energistyrelsens godkendelse efter at aftaleindgåelse med ejeren af infrastrukturen, der skal krydses og før nedlæggelsen af rørledningen.
5. Energinet skal give mulighed for at eventuelle fremtidige rørledninger og kabler kan krydse naturgasrørledningen.
6. Energinet skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig.
7. Materiale til stabilisering af rørledningen må ikke kunne skade flora og fauna i Nordsøen eller Lillebælt, som f. eks. ved indslæbning af invasive arter i forbindelse med anbringelse af sten.
8. I forbindelse med udlægning af sten skal der af hensyn til havpattedyr holdes udkig efter dyr fra skibet, og der skal anvendes bortskræmning med pinger, inden stenene udlægges. Nærmere specifikation af pinger skal godkendes af Energistyrelsen forud for udlægningen af sten.
9. Anlægsaktiviteterne vedr. luftbåren støj fra ramning af stål-pæle i Lillebælt syd for Fænø må ikke finde sted i april - juni måned pga. havternens yngelperiode, såfremt det konstateres, at havternen er ynglende på den udpegede ynglelokalitet på Fønsskov Odde.
10. For at undgå at skade havpattedyrene i Lillebælt skal der anvendes dobbelte boblegardiner, som dæmper undervandsstøjen ved anlægsområderne. Ramning af spuns og pæle i Lillebælt skal indledes med soft-start-procedure, således at marsvin og sæler kan fortrække fra området, inden den egentlige ramning igangsættes.
11. I forbindelse med anlægsarbejde skal de i miljøkonsekvensrapporten beskrevne afværgeforanstaltninger overholdes. Endvidere gælder samme vilkår som for landdelen i den af Miljøstyrelsen udstedte § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven (VVM-tilladelse) for Baltic Pipe projektet vedr. støj kapitel 3 stk. 4.
12. En aftale mellem Danmarks Fiskeriforening og Energinet skal fremsendes til Energistyrelsen, når den foreligger, dog senest inden nedlægning af rørledningen påbegyndes.
13. Energinet skal sikre, at rørledningen etableres uden for de kystnære ålegræs-, stenrevs- og biogene revområder syd for Fænø således, at der er mindst mulig påvirkning.
14. Energinet skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling.
15. Energinet skal overholde de af Forsvarets fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse.
16. Energinet skal overholde de af Miljøstyrelsens fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse og drift.

17. Energinet skal udarbejde et overvågningsprogram for etableringsfasen herunder i forbindelse med nedlægning af rørledningen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før nedlægning af rørledningen påbegyndes.
18. Energinet skal sikre at § 29h stk. 1 i bekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 om museumsloven (museumsloven) iagttages, ifølge hvilken fund af spor af fortidsminder eller vrag gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen og arbejdet standes.
19. Energinet skal foretage en vurdering af rørledningen efter, at den er lagt, herunder post-lay survey. Vurderingen med konklusioner skal indsendes til Energistyrelsens godkendelse i forhold til, om der skal udføres yderligere havbundsinterventionsarbejder.
20. Energinet skal overholde de af Geodatastyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse. De projekterede koordinater for rørledningerne skal indsendes til Geodatastyrelsen, og den endelige placering (koordinater) for de lagte rørledninger skal indsendes til Energistyrelsen, Forsvarets Ejendomsstyrelse og Geodatastyrelsen, når de foreligger.
21. Energinet skal dokumentere udstrækningen af fysisk tab, og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper skal vurderes, dokumenteres og indrapporteres til Miljøstyrelsen. Hvis muligt, skal udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse ske i forhold til de overordnede habitattyper defineret i Havstrategidirektivet. Indrapporteringen af udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper bør ske senest 2 måneder efter endt anlægsarbejde.
22. Energinet skal for alle faser af projektet have etableret en nødtjeneste til imødegåelse af konsekvenser fra spild af kulbrinter eller andre utilsigtede hændelser. Plan for det etablerede beredskab skal indsendes årligt til Energistyrelsen.
23. Energinet skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen, inden rørledningen kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningens integritet. Ledelsessystemet revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens driftsbetingelser.
24. Energinet skal sikre, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningen. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen.
25. Energinet skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før rørledningen sættes i drift.
26. Energinet skal offentliggøre resultaterne fra monitoreringen under etablerings- og driftsfasen af de miljømæssige forhold, når de foreligger.

27. Energistyrelsen skal i god tid forud for præ-kommissionering orienteres om metodevalg, herunder valg af kemikalier, tilsætningsstoffer og anden behandling i øvrigt, idet det forudsættes, at miljømæssig påvirkning og risiko er nedbragt mest muligt.
28. En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Energinet's tekniske specifikationer. "Certificate of Compliance" skal fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget.
29. Inden rørledningen idriftsættes, skal der foreligge en Offshore Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger.
30. Energinet skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen og være sat i værk, før rørledningen kan sættes i drift.
31. Efter indkøringsaktiviteterne er udført, men inden rørledningerne sættes i drift, skal Energinet fremsende resultaterne heraf til Energistyrelsen.
32. Rørledningsanlægget er i anlægsfasen og under driften underkastet tilsyn af de danske myndigheder. Som led i Energistyrelsens tilsyn med rørledningen, kan Energistyrelsen til enhver tid anmode om udlevering af interne såvel som eksterne audits med henblik på at opnå indsigt i den udførte auditering og uafhængige tredjepartsverifikation.
33. Energinet skal i god tid før rørledningen (både i Nordsøen og Lillebælt) forventes taget ud af brug, udarbejde en plan for afvikling af rørledningsanlægget og forelægge planen for Energistyrelsen med henblik på Energistyrelsens godkendelse. Energistyrelsen kan efter forudgående dialog med Energinet pålægge selskabet - inden for en nærmere angivet frist efter endt brug - helt eller delvist at fjerne rørledningsanlæg omfattende af denne tilladelse fra havbunden, jf. § 4 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.

1.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages skriftligt til Energiklagenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a.

Klageberettiget i henhold til kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 1, er enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø. Det samme gælder for lokale og landsdækkende foreninger, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, hvis afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Dan Jørgensen

2. Ansøgningen

2.1. Ansøger

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at Energinet, Gas TSO A/S er ejer og ligeledes ansvarlig for den daglige drift, som planlægges varetaget.

Energinets hovedkvarter er Tonne Kjærsvej 65, 7000 Fredericia, Danmark.

2.2. Ansøgningsmateriale

Ansøgningen er behandlet på baggrund af følgende centrale dokumenter, fremsendt af Energinet den 25. januar 2019:

- "Baltic Pipe - Ansøgning om anlægstilladelse"
 - Baltic Pipe – Ansøgning om anlægstilladelse – Resumé
 - Baltic Pipe – Beskrivelse af Energinets ledelsessystem (miljøledelse & risikovurderinger)
 - Baltic Pipe - Kvantitative risikoanalyser og DNVGL verifikationsark
- Miljøkonsekvensrapport
 - A Ikke teknisk resumé
 - A Introduktion og sammenfattende konklusion Baltic Pipe
 - B Bilag 1 Lillebælt krydsning – Beskrivelse af anlægsaktiviteter Off-shore
 - B Bilag 2 Baltic Pipe Lillebælt støj fra anlægsarbejde – Støjnotat
 - B Lillebælt Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - C Nordsøen Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - D Konsekvensvurdering Natura2000 nr. 112 Lillebælt
 - E Bilag til afsnit i henhold til samordningsbekendtgørelsen
 - Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)
 - Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark

* Det bemærkes at i relation til miljøkonsekvensrapporten er tale om delrapporter for Nordsøen, Lillebælt, Østersøen og land, som alle er en del af den samlede miljøkonsekvensrapport for hele Baltic Pipe i Danmark, og ikke er tale om separate miljøkonsekvensrapporter for hver del af rørledningen, som titlerne kunne indikere.

2.3. Baltic Pipe projektet

Rørledningen i dansk farvand er en del af et større projekt, der blandt andet består af en undersøisk rørledning til transport af gas fra Norge til Polen. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at det ansøgte rørledningsprojekt på dansk havområde er del af et større rørledningsprojekt, der forløber gennem dansk Nordsø fra Europipe II, som går tværs over Danmark gennem Lillebælt, Østersøen og videre syd om Bornholm til Polen.

Ansøgningen vedrører etablering af en undersøisk rørledning på 32 tommer i dansk farvand i Nordsøen og 36 tommer i dansk farvand i Lillebælt.

Baltic Pipe projektets kapacitet ved fuld udbygning er 10 mia. m³ naturgas pr. år. Den samlede længde på rørledningsruten er projekteret til ca. 850 km, hvoraf ca. 105 km af ruten er i dansk farvand i Nordsøen samt 4 km i dansk farvand i Lillebælt.

2.4. Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet

Den danske del af rørledningsprojektet i Nordsøen er beliggende vest for den jyske vestkyst samt på tværs af Lillebælt, syd for Fænø, og går gennem dansk søterritorie og kontinentalsokkelområde, jf. nedenfor: Linjeføringen for Baltic Pipe i Nordsøen starter ved et T-stykke på den eksisterende Europipe II-gasrørledning og forløber derfra mod øst til ilandføringspunktet på den jyske vestkyst udfor Blåbjerg Klitplantage. Linjeføringen for Baltic Pipe i Lillebælt starter på Jyllandssiden øst for Sønder Stenderup, og føres over Lillebælt i farvandet mellem Fænø og Fønsskov odde. Gasrørledningen ilandføres ved Skrillinge Strand, hvor den føres videre mod syd-øst og henover Fyn og Sjælland og Østersøen videre til det nordlige Polen.

Figur 1 Kilde: Figur 3-1, "Ansøgning om anlægstilladelse", februar 2019.

Koordinaterne for den nærmere placering i dansk farvand fremgår af ansøgningen "ansøgning om anlægstilladelse". De endelige koordinater for rørledningens placering kan først endeligt fastlægges, når rørledningen er lagt.

2.5. Tidsplan

Det fremgår af ansøgningen, at nedlægningen af rørledningen er forudset at skulle begynde i 2020 med henblik på at være klar til transport af gas ved udgangen af 2022, jf. afsnit 3.4. i ansøgningen.

Anlægsarbejdet inklusivt præ- og postaktiviteter forventes at vare ca. 2.5 år, hvor der vil blive arbejdet flere forskellige steder samtidigt. Det er planlagt at anlægsarbejdet påbegyndes med Lillebælt-krydsningen og det forventes at det samlede gasrørledningssystem vil være klar til første gas 1. oktober 2022.

Arbejdet med at anlægge gasrørledningen i Nordsøen fra etablering af arbejdspladserne ved ilandføringerne og anlæg af rørledningen på havet forventes at tage op til 11 måneder. Herunder forventes de marine aktiviteter i Nordsøen at tage op til 7 måneder. Hertil kommer installation af PLEM og spools som forventes at tage 4 måneder og trykprøvning som forventes at tage 3 måneder. Arbejdet med at anlægge gasrørledningen i Lillebælt fra etablering af arbejdspladserne ved ilandføringerne, anlæg af rørledningen på havet og efterfølgende trykprøvning forventes at tage op til 10 måneder. Herunder forventes de marine aktiviteter i Lillebælt at tage op til 6 måneder.

2.6. Tekniske forhold

2.6.1. Havbundsintervention

Det fremgår af ansøgningen og miljøvurderingen, at nedlægningen af rørledningen i visse områder kræver yderligere stabilisering og/eller beskyttelse mod hydrodynamik (f.eks. bølger og strømforhold) overbelastning. Stabilisering kan opnås ved at lægge rørledningen ned i en rende, der er gravet i havbunden, eller ved at nedlægge sten på havbunden omkring rørledningen.

For gasrørledningen i Nordsøen er det planlagt at røret graves ned i havbunden for at sikre stabilisering og beskyttelse mod udefra kommende påvirkninger. Det samme gør sig gældende for Lillebælt for at sikre stabiliteten af rørledningen under drift, eksempelvis grundet strømbelastninger, samt for at sikre den mod skader fra ankre, fiskeredskaber mv.

Selskabet oplyser af ansøgningen, at dybden af ledningsgraven i Lillebælt sikrer at gasrørledningen efter etablering kan dækkes af stenskærver til havbunds niveau.

2.6.2. Krydsning af infrastruktur

Af ansøgningens afsnit 8 fremgår, at Baltic Pipe-ruten i Nordsøen krydser kommunikations- og planlagte strømkabler. Der er ikke kendskab til kabel- eller rørkrydsninger i Lillebælt.

Selskabet oplyser endvidere, at der forud for hver kabelkrydsning vil blive indgået en krydsningsaftale med den pågældende ledningsejer. Krydsningsaftalerne indeholder konkrete aftaler om den tekniske udformning af krydsningen. Det oplyses at der vil blive anvendt betonmadrasser for at sikre adskillelse mellem de to systemer.

2.6.3. Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen

Det fremgår af afsnit 7 i ansøgningen, at gassen er ren naturgas. Energinet oplyser, at Baltic Pipe rørledningen er designet til tør, sød (ikke sur) naturgas, dvs. at gassen er fri for H₂S. Med henblik på at sikre at gassammensætningen passer til rørledningssystemet, indeholder transportkontrakterne med gasleverandørerne sammensætningsmæssige begrænsninger, der vil blive håndhævet i hele rørledningens levetid. Disse sammensætningsmæssige begrænsninger sikrer, at H₂S-indholdet aldrig overskrider det grænseindhold, der er angivet for tør, sød (ikke sur) naturgas. Forskellen i sammensætningen mellem henholdsvis Nordsøen (EPII) og Lillebæltsledningen skyldes forventet opblanding med gas fra den danske Nordsø, bionaturgas og gas fra Tyskland.

2.6.4. Design

Det fremgår af ansøgningen, at rørledningen er designet i henhold til anerkendte standarder og praksis for rørledninger. Konkret er rørledningen designet i henhold til DNVGL-ST-F101 med en designlevetid på minimum 50 år. For den del af Baltic Pipe projektet i henholdsvis Nordsøen (rørledning og PLEM strukturen) og Lillebælt har Energinet udpeget DNVGL som uafhængig tredjepart til at verificere, at offshore-rørledningssystemet er designet, fremstillet, installeret og taget i drift i henhold til de gældende tekniske, kvalitets- og sikkerhedsmæssige krav.

Inspektion

Det fremgår af ansøgningen at der i anlægsfasen udføres flere havbundsundersøgelser som led i tilsyn med anlægsarbejdet. Disse havbundsundersøgelser udføres med ekkolod understøttet af inspektioner med ROV. Når hele rørledningen er anlagt og nedgravet, foretages en 'som udført opmåling' (as-built survey). Denne opmåling resulterer i en 3D-kortlægning af rørledningen, der foruden den præcise positionering af rørledningen også angiver dybden under havbunden. Der bruges endvidere ekkolod suppleret med inspektioner udført med ROV.

Under drift af rørledningen fremgår det af ansøgningen, at der som udgangspunkt udføres inspektioner og rensning af offshore rørledningen med mellemrum på maksimalt 4 år. Dette tidsinterval svarer til best practice for branchen. Der foretages ligeledes med faste intervaller en ekstern inspektion af rørledningen ved hjælp af en ROV. Inspektionerne omfatter havbundsundersøgelser og eventuelt indmåling af gasrørledningen. Tilsvarende "pigging" (indvendig rensning) gennemføres havbundsundersøgelserne med et interval på maksimalt 4 år.

Trykforhold i rørledningen

Selskabet vil designe rørledningen til over hele dens længde at omfatte et maksimalt designtryk ved PLEM strukturen og Nordsøen på 163,4 barg og for Lillebælt 80 barg.

Temperaturforhold i rørledningen

Af afsnit 7.2 i ansøgningen fremgår, at offshore designtemperaturen er -20 til +20 grader C for PLEM strukturen samt Nordsøen, hvor den for Lillebælt er -10 til +25 grader C.

Rørledningens diameter og vægtykkelse

Selskabet designer rørledningen til en nominel diameter på 16" og 32" ved PLEM strukturen, 32" i Nordsøen og 36" i Lillebælt. Vægtykkelsen ved PLEM strukturen vil være mellem 15,9-25,4 mm, i Nordsøen 19,1-22,2 mm og i Lillebælt 20,6 mm i henhold til den anvendte designstandard DNVGL-ST-F101.

Materialer og korrosionsforhold

Baltic Pipe projektet i Nordsøen konstrueres af individuelle stålrør med en gennemsnitlig længde på 12,2 m, som svejses sammen i en kontinuerlig lægningsproces.

I Lillebælt foretages installationen i stadier. Stålkvaliteten er i ansøgningen for PLEM strukturen og Lillebælt angivet til SAWL 450 FD kulstofstål, hvor den i Nordsøen er angivet til SAWL 485 FD og er valgt i henhold til den anvendte designstandard DNVGL-ST-F101.

Indvendigt vil stålrørene blive belagt med et epoxybaseret materiale for at reducere friktionen i røret og dermed forbedre strømningsforholdene og reducere tryktabet.

Udvendigt vil stålrørene blive belagt med en trelags polyethylen coating for at forhindre korrosion. Den udvendige trelags polyethylen antikorrosionbelægning består af et indre lag fusionsbundet epoxy, et mellemag af klæbemiddel samt et ydre lag af polyethylen. Yderligere korrosionsbeskyttelse opnås ved at indlejre offeranoder af aluminium og zink for PLEM strukturen samt Nordsøen. Offeranoderne udgør et dedikeret og uafhængigt beskyttelsessystem i tillæg til den korrosionshindrende belægning. I Lillebælt vil påtrykt strøm (ICCP) benyttes som uafhængigt korrosionsbeskyttelsessystem.

Yderst, ovenpå den udvendige korrosionsbelægning, vil der blive påført en vægtøgende belægning, der består af beton med et indhold af jernmalm. Betonbelægningen forstærkes med stålnet (armering i betonen). Det primære formål med belægningen er at stabilisere rørledningen, men belægningen yder desuden udvendig beskyttelse mod udefra kommende påvirkninger, f.eks. fra fiskeudstyr.

Af ansøgningen fremgår, at de betonbelagte rør overføres til læggefartøjet i Nordsøen, hvor de svejses sammen, og der udføres ikke-destruktiv prøvning. Før lægningsprocessen monteres en krympemuffe på de blotlagte ståldele, og der påføres en belægning uden på sammensvejsningen for at udfylde den manglende betonbelægning på hver side af sammensvejsningen og for at beskytte sammensvejsningen mod korrosion.

2.6.5. Nedlægning af rørledningen

Nedlægning af rørledningen i Nordsøen udføres ved konventionel S-lægningsteknik fra et læggefartøj med dynamisk positionering eller holdt på plads af enten en række ankre der udlægges spredt omkring lægge fartøjet. Rørdele leveres til læggefartøjet via rørforsyningsfartøjer. På læggefartøjet samles rørdelene til en fortløbende rørledning der nedsænkes på havbunden.

Processen om bord på læggefartøjet består af følgende generelle trin, der udgør et produktionsforløb: affasning af rør, svejsning af rør, ikke-destruktiv prøvning af svejsninger, korrosionsbeskyttelse af sammensvejsninger og progressiv installation på havbunden.

Det kan blive nødvendigt at efterlade rørledningen, hvis vejrforholdene vanskeliggør placeringen eller giver for meget bevægelse i læggefartøjet. Der forventes en gennemsnitlig lægningshastighed på omkring 1-6 km pr. dag afhængigt af vejrforhold, vanddybde og rørvæggens tykkelse.

For at opretholde sikkerheden både for arbejdspladsen og de øvrige søfarende i Nordsøen vil anlægsarbejdet kræve etablering af sikkerhedszoner omkring selve rørlægningsfartøjet og de eventuelle hjælpefartøjer. Sikkerhedsafstanden forventes at være af størrelsesorden 2 kilometer (1 sømil) for et dynamisk positioneret rørlægningsfartøj og af størrelsesorden 3 kilometer (1,5 sømil) for et ankret rørlægningsfartøj.

I Lillebælt vil røret blive installeret på havbunden ved at det trækkes fra Jyllands-siden og over mod Fynssiden. Der vil blive etableret en opstrengningsplads/oplagsplads ved det planlagte ilandføringspunkt på Jyllandssiden. Her vil rørledningssektioner blive svejset sammen i opstrengningslængder af op mod 1 kilometer. Når sammenføjnings-svejsningen og efterfølgende coatings er færdiggjorte, kan trækkeoperationen genoptages. For at krydse Lillebælt skal denne operation gentages indtil krydsningslængden på 4 km er nået.

For at opretholde sikkerheden både på arbejdspladsen og for de øvrige søfarende i Lillebælt vil anlægsarbejdet kræve etablering af sikkerhedszoner omkring de involverede fartøjer. Restriktionszoner vil blive aftalt med de nationale søfartsmyndigheder, hvorefter skibstrafikken vil blive informeret og anmodet om at undgå restriktionszonen i anlægsperioden. Denne information vil blive givet gennem Efterretninger for Søfarende.

Efter lægning af rørledningen skal de indkøres forud for ibrugtagning. Indkøring gennemføres for at bekræfte rørledningens mekaniske integritet og sikre, at de er klar til drift og ibrugtagning. Dette gøres med henblik på at sikre, at rørledningen ikke har lækager og at svejsninger mm., er korrekt udført. Disse test involverer inspektion med rensegrise og en trykprøvning af rørsystemet. Energinet har i ansøgningsmaterialet oplyst, at indkøring udføres som våd indkøring med trykprøvning med havvand både i Nordsøen og Lillebælt.

I forbindelse med trykprøvningen af rørledningen i Lillebælt skal der bruges omkring 3.000 m³ vand, som forventes indvundet fra Lillebælt. Vandet vil blive filteret før det bliver pumpet ind i rørledningen.

I forbindelse med trykprøvningen af rørledningen i Nordsøen skal der bruges cirka 49.000 m³ filtreret havvand. Ved at måle på trykket i rørledningen kan man sikre sig at der ikke er lækager. PLEM strukturen vil blive tryktestet separat, med brug af filtreret havvand og MEG.

2.6.6. Dekommissionering

Rørledningen er designet til en levetid på minimum 50 år. Når en rørlednings levetid er omme, eller den af økonomiske grunde ikke mere bruges, skal den nedlukkes. Selskabet angiver, at dekommissionering vil blive foretaget i henhold til de nationale eller internationale vejledninger/standarder for industrien på tidspunktet for nedlukning af rørledningen.

2.7. Sikkerhedsmæssige forhold

2.7.1. Risikovurdering

Ansøgningen indeholder en risikovurdering af potentielle risici vedrørende tredjeparters medarbejdere samt miljømæssige risici i anlægsfasen. Risikovurderingerne følger en standardmetodik, hvor risici identificeres efterfulgt af en vurdering af relevante sandsynligheder og konsekvenser. Risikovurderingen er udført i henhold til DNVGL-ST-F101 i Nordsøen og Lillebælt samt retningslinjer for risikostyring og formel sikkerhedsvurdering under hav- og havbundsoperationer samt potentielle miljørisici i driftsfasen.

Ledelsessystem for design og installationsfasen

Selskabet har beskrevet sit ledelsessystem i ansøgningens 'Baltic Pipe – Beskrivelse af Energinets ledelsessystem'. Selskabet beskriver, at ledelsessystemet er certificeret efter ISO 55001:2014. Selskabet har opstillet en sundheds-, sikkerheds- og miljø strategi (Health Safety Environment – HSE).

2.7.2. Rutevalg

Selskabet har generelt for hele rørledningsruten baseret sit rutevalg i ansøgningen på et sæt kriterier, som selskabet har opstillet, jf. "Baltic Pipe – Ansøgning om anlægstilladelse", afsnit 3, herunder tekniske- og sikkerhedsmæssige overvejelser, miljømæssige aspekter samt studier, surveys og indsamlede geofysiske, geotekniske og miljømæssige prøver.

Energinet oplyser af ansøgningen vedr. Nordsøen at da der ikke er betydelige miljømæssige, tekniske eller økonomiske argumenter for en alternativ linjeføring mellem ventilarrangementet på Europipe II og ilandføringen ved Blaabjerg, er denne rute valgt.

Energinet oplyser endvidere i ansøgningen at det er vurderet, at det ikke ville være muligt at opnå tilladelse til en linjeføring igennem Natura 2000 området nr. 112 Lillebælt, da det ville indebære en mulig påvirkning af udpegningsgrundlaget, og da der findes et gennemførligt alternativ, der ikke påvirker Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag.

Selskabet har specifikt vurderet ruten for dansk sektor og valgt den foretrukne rute i den danske sektor på baggrund af en risikovurdering af de forskellige alternativer.

2.7.3. Sikkerhed for sejlads

Selskabet vurderer at påvirkningen på skibsfarten under nedlægning og drift ikke kan udelukkes, og at der kan ske påvirkninger i en begrænset periode i anlægsfasen både i Nordsøen og Lillebælt jf. "Baltic Pipe – Nordsøen Miljøkonsekvensrapport og Baltic Pipe – Lillebælt Miljøkonsekvensrapport", afsnit 6.9. Påvirkningen vil hovedsageligt være i nedlægningsfasen. For at minimere påvirkningen på skibstrafikken i etableringsfasen forudses det, at der oprettes en sikkerhedszone rundt om rørledningsfartøjet, jf. afsnit 2.7.6 i nærværende tilladelse.

Selskabet oplyser at anlægsaktiviteterne kan påvirke skibstrafikken i Nordsøen samt skibstrafikken i Lillebælt, hvis sejladsen bliver besværliggjort eller begrænset som følge af anlægsarbejdet eller den sikkerhedszone, der etableres rundt om anlægsskibene. I driftsfasen vil der blandt andet være restriktioner for opankring i en sikkerhedszone, der etableres rundt om rørledningen og for PLEM strukturen i Nordsøen.

2.7.4. Fiskeri

Fiskeriforholdene er beskrevet i ansøgningen afsnit 4.1.

Det fremgår af ansøgningen, at det er vurderet, at der vil forekomme kumulative påvirkninger på fiskeriet i Nordsøen, som følge af etableringen af Baltic Pipe, og Viking Link samt eksisterende restriktioner fra Horns Rev 3 og Syd Arne, samt de øvrige data- og telekabler der ligger i området. Det oplyses at bundslæbende redskaber i driftsfasen, vil blive forbudt inden for en zone på 200 meter på hver side af rørledningen, uanset om rørledningen er nedgravet eller ligger frit på havbunden, jf. kabelbekendtgørelsens bestemmelser herom (BEK nr 939 af 27/11/1992).

Det fremgår endvidere af ansøgningen, at der ikke er registreret trawlfiskeri i projektområdet ved Lillebælt siden 2013, og det vurderes derfor ikke at projektet vil medføre en væsentlig påvirkning for trawlfiskeri i Lillebælt.

Inden for projektområdet i Lillebælt er der en række bundgarn som vil skulle fjernes som følge af Baltic Pipe rørledningen. Påvirkningen på disse bundgarnsfiskerier er vurderet til at være væsentlig, idet de som udgangspunkt skal fjernes og ikke kan genopstilles efter at Baltic Pipe rørledningen er etableret.

2.7.5. Dykkerarbejde

I ansøgningens afsnit 9.5.1 angives, at der påregnes dykkerarbejde i Nordsøen under anlæggelse af rørstykket, der forbinder PLEM strukturen og rørledning med boltede flanger. Selskabet oplyser at det for nuværende ikke kan afvises, at der ved rørlægning i Lillebælt og Nordsøen skal foretages dykkerarbejde. Dykkerarbejde anvendes kun, såfremt dette ikke kan undgås.

2.7.6. Beskyttelseszone / Sikkerhedszone

Under nedlægningen af rørledningen i Nordsøen er der ifølge ansøgningen behov for en sikkerhedszone af størrelsesorden 3000 m (svarende til 1,5 sømil) for et forankret læggefartøj og ca. 2000m (svarende til 1 sømil) for et DP-læggefartøj.

Under nedlægning af rørledningen i Lillebælt er der ifølge ansøgningen behov for restriktionszoner, som vil blive aftalt med de nationale søfartsmyndigheder, hvorefter skibstrafikken vil blive informeret og anmodet om at undgå restriktionszonen i anlægsperioden. Denne information vil blive givet gennem Efterretninger for Søfartende.

2.7.7. Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder

Der er ifølge ansøgningen kendte forekomster af efterladt ammunition på havbunden i Nordsøen. Denne ammunition stammer fra første og anden verdenskrig samt fra efterkrigstiden, og består hovedsageligt af ikke-eksploderede søminer og bomber. De fleste bomber og miner er enten eksploderede som planlagt, ryddet eller eroderet i så høj grad at de er harmløse, men der er dog fortsat risiko for, at efterladt ammunition stadig indeholder eksplosionsstoffer, der kan eksplodere under anlægsarbejdet.

Der er ikke kendte forekomster af efterladt ammunition på havbunden, hvor rørledningen planlægges, i Lillebælt, og risikoen for detonering af UXO under anlægsarbejdet er vurderet til at være lav.

Der er ifølge ansøgningen i efteråret 2018 udarbejdet et studie af en rådgiver, hvor risikoen for forekomster af ammunitionsrester (UXO) på havbunden i og omkring projektområdet for Baltic Pipe er vurderet. Ud over en ALARP risikovurdering udpegede studiet områder, som bør inspiceres yderligere for at få et nøjagtigt risikobilde. I løbet af 2019 for Lillebælt og 2020 i Nordsøen vil disse områder blive inspiceret. Hvis der på baggrund af denne undersøgelse vurderes at være risiko for ammunitionsrester, vil der blive foretaget en yderligere inspektion i samarbejde med Forsvaret. Den samlede risiko for detonering af UXO under anlægsarbejdet er vurderet til at være lav, for både Lillebælt og Nordsøen.

Ud for Jyllands vestkyst ligger der både nord og syd for Baltic Pipe-rørledningen militære restriktionsområder. Der ligger ligeledes en forbudszone ud langs kysten. Restriktionsområde 1 udgøres af EK R 33 Vejers, EK D 380 Kallesmærsk E og EK

D 381 Kallesmærsk W. Under skydning er der forbud mod al sejlads, ankring og fiskeri i afspærringsområdet. Det oplyses af ansøgningen at Baltic Pipe projektet ikke vil påvirke militærets brug af disse områder. Afstanden mellem afspærringsområdet og Baltic Pipe Projekt er ca. 2 kilometer. Restriktionsområde 2 udgøres af 15 Nymindegab. Under skydning er der forbud mod al sejlads, ankring og fiskeri i afspærringsområdet. Det oplyses af ansøgningen at Baltic Pipe projektet ikke vil påvirke militærets brug af dette område. Afstanden mellem afspærringsområdet og Baltic Pipe projektet er ca. to kilometer.

Af ansøgningen fremgår det at Energinet vil koordinere etableringen af Baltic Pipe i Nordsøen med Forsvaret, for at sikre at der ikke er nogen konflikter mellem anlægsarbejdet og eventuelle øvelser i områderne.

Af ansøgningen fremgår det at der ikke ligger militære øvelsesområder i nærheden af krydsningen af Lillebælt.

2.7.8. Miljø

Miljøforholdene har selskabet beskrevet i "Baltic Pipe - Miljøkonsekvensrapport", som beskriver miljøforholdene i området i Nordsøen og Lillebælt, hvor rørledningen ansøges nedlagt, og selskabets vurdering af, hvorledes delstrækningen af rørledningen påvirker miljøet i Nordsøen og Lillebælt. Baltic Pipe-projektet er et større anlægsprojekt, som kan have en grænseoverskridende karakter. I henhold til § 38, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven), skal nabostater høres om projekter, der forventes at have grænseoverskridende virkninger. Det oplyses i miljøkonsekvensrapporten, at Miljøstyrelsen er 'Point of Contact' i forhold til Espoo-konventionen, og Miljøstyrelsen har vurderet, at projektet kan have en grænseoverskridende effekt og derfor er omfattet af Espoo-konventionen. Dette gælder dog kun for den del af projektet, der forløber gennem Østersøen. Projektområdet i Lillebælt og Nordsøen er vurderet, ikke at have mærkbar skadevirkning på miljøet på tværs af landegrænser. I forhold til den del af Baltic Pipe-projektet, der skal etableres i Østersøen, er der foretaget en Espoo-høring i Sverige, Tyskland og Polen.

2.7.9. Naturbeskyttelsesområder

Det fremgår af "Baltic Pipe – Ansøgning om anlægstilladelse samt Baltic Pipe - Miljøkonsekvensrapport", at en række marine områder udpeget af de danske myndigheder som Natura 2000-områder ligger udenfor, men op til den foretrukne rute. Det drejer sig om områder, som er særligt beskyttede enten på grund af bevaring af fuglearter, som er angivet i EU's fuglebeskyttelsesdirektiv eller områder, der er beskyttede som særlige habitater i medfør af habitatdirektivet. Det drejer sig om:

Nordsøen:

- Sydlige Nordsø (nr. 246). Afstanden til rørledningskorridoren er ca. 20 km
- Vadehavet (nr. 89). Afstanden til rørledningskorridoren er >20 km

- Ringkøbing fjord og Nymindestrømmen (nr. 69). Afstanden til rørledningskorridoren er ca. 4 km

Lillebælt:

- Lillebælt (nr. 112). Afstanden til rørledningskorridoren er 800 meter mod vest (ved jyllandssiden) og grænser helt op til rørledningskorridoren mod øst (ved fynssiden).

I medfør af Ramsar konventionen af 1971 er visse vådområder særligt beskyttede. Det nærmeste Ramsar område på dansk område i forhold til rørledningen er Lillebælt, der grænser helt op til rørledningskorridoren. Området er identisk med et Natura 2000 fuglebeskyttelses- og habitatområde, jf. "Baltic Pipe – Miljøkonsekvensrapport (Lillebælt)", afsnit 6.14.2.

Det angives i ansøgningen, at der ikke er planlagt aktiviteter i forbindelse med Baltic Pipe projektet i Nordsøen eller Lillebælt inden for de udpegede Natura 2000-områder. Natura 2000 området som er nærmest den foreslåede Baltic Pipe rute er Lillebælt naturbeskyttelsesområde.

Endvidere angives der i ansøgningen, at der er foretaget en væsentlighedsvurdering til identifikation af alle de elementer i Baltic Pipe projektet, der alene eller i kombination med andre projekter eller planer kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder. Væsentlighedsvurderingen konkluderede, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på Natura 2000-området 'Sydlig Nordsø', Vadehavet eller Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen under anlæg og drift af Baltic Pipe. Der er gennemført en konsekvensvurdering af Natura 2000 området Lillebælt, der konkluderer, at projektet ikke vil påføre skade på Natura 2000 området under anlæg og drift. Endvidere er der gennemført en væsentlighedsvurdering af påvirkninger på Natura 2000-området 'Æbleø, havet syd for og Nærø Strand', hvor der kan blive aflejret sediment fra klapplassen Trelde Næs, som er identificeret som en klappads der potentielt vil kunne blive anvendt. Væsentlighedsvurderingen har fastslået, at der ikke er risiko for væsentlige påvirkninger.

2.7.10. Kulturarv

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at der i 2017 blev udført geotekniske- og geofysiske undersøgelser i både Nordsøen og i Lillebælt. Undersøgelserne havde til formål at tilvejebringe informationer som grundlag for en lang række vurderinger, herunder marinarkæologiske vurderinger. Vurderingerne af risikoen for at projektet vil medføre skade på kulturarv på havbunden udføres af det museum, der har ansvaret for de forskellige vandområder. For Lillebælt krydsningen er det Langelands Museum, mens det er Strandingsmuseet St. George, der har ansvaret for Nordsøen.

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at såfremt der under anlægsarbejdet identificeres objekter af kulturhistorisk interesse på havbunden vil anlægsarbejdet blive

stoppet og at der vil blive taget kontakt til det relevante museum, med henblik på at sikre det fundne kulturarv.

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at Energinet i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen har udarbejdet en praksis for håndtering af marinarkæologi som følges på Baltic Pipe projektet.

I Nordsøen er der lokaliseret fire områder, hvor der kan forekomme vrug i det ansøgte tracé. Syv anomalier er blevet identificeret i løbet af den geofysiske undersøgelse. Endvidere er det i ansøgningen vurderet at potentielle stenalderboplads eller strukturer fra boplads kan forekomme, da der i en afstand af 25 km fra syd mod nord fra ilandføringspunktet ved Jyllands vestkyst er registreret fund fra stenalderen.

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at der i Lillebælt blev identificeret ti steder i den ansøgte korridor for Baltic Pipe-rørledningen, af kulturhistoriske interesse. Heraf er ni af stederne vurderet at kunne være vrug eller vragdele. Det fremgår endvidere, at der er udpeget seks områder i nærheden af ilandføringspunktet på Fynssiden, hvor Langelands Museum vil gennemføre marinarkæologiske undersøgelser. De af ansøgningen foreslåede undersøgelser vil belyse, om der er spor fra fortidens bosættelser eller andre kulturhistoriske interesser, der skal tages hensyn til i forbindelse med anlæg af Baltic Pipe-rørledningen i Lillebælt. På baggrund heraf er det vurderet, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning af marinarkæologiske interesser med hensyn til stenalderboplads.

I driftsfasen er risikoen for påvirkninger af marinarkæologien i Nordsøen begrænset til påvirkninger i forbindelse med rutinemæssige undersøgelser af rørledningen samt eventuelle reparationer og vedligeholdelsesarbejder. Dette vil i så fald ske i det samme område, som der foretages anlægsarbejde i. De sikkerhedszoner, der etableres rundt om de relevante fortidsminder, vil også være gældende efter ibrugtagning af anlægget, og der må derfor ikke opankres eller foretages anlægsarbejder i disse zoner. På baggrund heraf vurderes det, at der ikke er risiko for væsentlige påvirkninger af marinarkæologiske forhold i driftsfasen.

3. Vurdering af virkningerne på miljøet (VVM)

Energistyrelsen har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport for projektet, som Energistyrelsen har modtaget i endelig udgave i februar 2019. De miljømæssige forhold vedrørende det ansøgte rørledningsprojekt fremgår af:

- A Ikke teknisk resumé
- B Lillebælt Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
- C Nordsøen Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe

Energistyrelsen har gennemgået rapporten og fundet, at rapporten opfylder kravene i § 20 i miljøkonsekvensloven.

Selskabets miljømæssige vurdering af det ansøgte rørledningsprojekt er udarbejdet i medfør af kontinentalsokkeloven, miljøvurderingsloven samt bekendtgørelse nr. 434 af 02/05/2017 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen).

Der har været gennemført en idéfase (1. offentlighedsfase) med indkaldelse af ideer og forslag til miljøkonsekvensrapporten fra såvel myndigheder og borgere i perioden fra 21. december 2017 til 22. januar 2018. I forbindelse hermed har der i januar 2018 været afholdt en række borgermøder flere projektrepræsentative steder i landet.

I forbindelse med 1. offentlighedsfases indkaldelse af idéer og forslag er der indkommet høringssvar fra myndigheder, organisationer og borgere.

De indkomne høringssvar er indgået i overvejelserne om, dels anlæggets placering og udformning, dels i myndighedens beslutning om, hvilke undersøgelser og vurderinger, Gaz-System S.A. skal indarbejde i deres miljøkonsekvensrapport. En nærmere redegørelse om hvordan høringssvarene er indgået i afgrænsningsprocessen kan bl.a. ses i offentliggjorte afgræsningsnotat på Energistyrelsen hjemmeside om afgrænsning af henholdsvis projektområdet og miljøkonsekvensrapportens indhold.

Samtlige indkomne høringssvar for havdelen af Baltic Pipe projektet under idefasen og stillingtagen til disse findes sammenfattet i samme afgræsningsnotat.

Miljøkonsekvensrapporten har været i høring hos de involverede danske myndigheder, hos organisationer og i offentligheden fra den 15. februar 2019 til den 12. april 2019. Dette er i tråd med kravet om minimum 8 ugers høringsperiode, jf. § 35 Stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1225 af 25/10/2018.

Energistyrelsen har deltaget i offentlige møder om det ansøgte rørledningsprojekt den 13. og 14. marts 2019 i hhv. Næstved og Middelfart.

Espoo-delen af miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af Espoo-konventionen (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context), jf. bekendtgørelse nr. 71 af 4. november 1999 af konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på tværs af landegrænserne.

I høringen vedr. Nationalt, Nordsøen og Lillebælt har Energistyrelsen modtaget kommentarer fra:

Sundhedsstyrelsen
Borger
Miljøstyrelsen
Ørsted
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
Danmarks Fiskeriforening
Fænø Gods
Middelfart Kommune
Borgergruppe
Kolding Kommune
Ålbo Camping
Forening
Søfartsstyrelsen

Et resume af modtagne bemærkninger i forbindelse med den nationale og internationale høringsproces fremgår af bilag 2 og 3.

Energistyrelsens har forelagt selskabet de indkomne svar fra høringen af miljøvurderingerne og Energinet har, efter anmodning fra Energistyrelsen, kommenteret disse.

På baggrund af rapporten samt egne vurderinger af de identificerede konsekvensers væsentlighed og af de foreslåede afværgeforanstaltningers tilstrækkelighed, finder Energistyrelsen, at Baltic Pipe projektet i Nordsøen og Lillebælt kan etableres og drives uden uacceptable påvirkninger af mennesker, miljøet, samfundet mv., hvis rammerne for projektets etablering og drift som beskrevet i den forelagte ansøgning og miljøkonsekvensrapport af februar 2019, herunder de afværgeforanstaltninger, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten bliver gennemført og vilkårene for tilladelse, jf. afsnit 1.2, overholdes.

Energistyrelsen har i forbindelse med afgørelsen især lagt vægt på følgende forhold:

Overordnet Natura 2000 områder og Bilag IV arter

Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af projektet i forhold til beskyttelseshensynene i de Natura 2000-områder, der ligger i afstande op til 10 km fra

projektområdet. Dette skal ses i forhold til, at langt hovedparten af projektet er et strækingsanlæg, hvis påvirkning er af overvejende lokal karakter. Der er i henhold til bestemmelserne om samordning af vurderinger, jf. kapitel 5 i miljøvurderingsbekendtgørelsen udarbejdet en samlet vurdering efter offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen af projektets dele på vand efter den fælles procedure, jf. § 8 i miljøvurderingsbekendtgørelsen. Disse væsentlighedsvurderinger er samlet i 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand) samt i afsnit 4.7.9 i indeværende tilladelse.

Konklusionen på baggrund af såvel habitatvurderingerne nævnt ovenfor og miljøkonsekvensrapporten er, at projektets anlæg på vand ikke vil skade de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

For naturbeskyttelsesområdet 'Lillebælt' er der foretaget en konsekvensvurdering 'Natura 2000 vurdering – Lillebælt' vedlagt som bilag til miljøkonsekvensrapporten. Konklusionen på baggrund af konsekvensvurderingen er at projektets anlæg på vand ikke vil skade de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for området ved at der gennemføres en række afværgeforanstaltninger, såsom boblegardiner.

Der findes en række særligt beskyttede arter (Bilag IV-arter) i de områder, som gasrørledningen skal lægges tæt på. Væsentlig påvirkning af disse arter undgås ved at gennemføre en række tiltag såsom boblegardiner og soft-start procedure. Miljøkonsekvensrapporten og styrelsens vurdering efter offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen viser ligeledes, at projektet ikke forsætligt vil forstyrre bilag IV arterne i deres naturlige udbredelsesområde, særligt i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, og ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Efter en samlet vurdering af det foreliggende materiale, herunder høringssvarene og kommentarerne hertil, har Energistyrelsen, i samråd med de kompetente myndigheder, vurderet, at miljøvurderingen af den del af rørledningsprojektet, som ansøges nedlagt på dansk havområde er afsluttet med et tilfredsstillende resultat.

4. Myndighedernes kommentarer og vurdering

Nærværende tilladelse har været i høring hos relevante danske myndigheder med henblik på en vurdering af det ansøgte projekt. Myndighedernes kommentarer er indsat under de relevante emner. Endvidere fremgår også Energistyrelsens evt. bemærkning og vurdering til de enkelte emner. Emnerne er de samme som i Energinets ansøgning, jf. afsnit 2.

4.1. Ansøger

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.2. Ansøgningsmateriale

Energistyrelsen finder at ansøgningsmaterialet, der er forelagt af Energinet er fyldestgørende, og har derfor ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.3. Baltic Pipe projektet

Den danske del af Baltic Pipe rørledningen er en delstrækning. Baltic Pipe rørledningen skal tillige tillades af Norge, i Sverige og Polen, for at det samlede projekt kan realiseres. Såfremt Energinet og Gaz-System S.A. ikke opnår de nødvendige tilladelser til at realisere rørledningsprojektet, eller selskaberne af andre grunde opgiver projektet helt eller delvist, bortfalder nærværende tilladelse. Energinet skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt (vilkår 1).

Energinet skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig (vilkår 6).

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.4. Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet

Koordinaterne for den nærmere placering i dansk farvand fremgår af ansøgningens "Ansøgning om anlægstilladelse". De endelige koordinater for rørledningens placering og dermed kilometerpunkterne kan først endeligt fastlægges, når rørledningen er lagt.

Geodatastyrelsen anfører, at Geodatastyrelsen forventer, at Energinet søger om en søopmålingstilladelse og opfylder de generelle vilkår for søopmåling. Se

<http://gst.dk/soekort/soeopmaaling/privat-soeopmaaling/>

Geodatastyrelsen forventer bl.a. at modtage koordinater på gasledningen (både projekterede og as-build) til brug for tilføjelse af gasledningen i søkortene jf. vilkår 20.

Energinet skal overholde de af Geodatastyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse. De projekterede koordinater for rørledningerne skal indsendes

til Geodatastyrelsen, og den endelige placering (koordinater) for de lagte rørledninger skal indsendes til Energistyrelsen, Forsvarets Ejendomsstyrelse og Geodatastyrelsen, når de foreligger.

4.5. Tidsplan

Energinet skal fremsende en opdateret tidsplan til Energistyrelsen inden nedlægning af rørledningen, jf. vilkår 2.

4.6. Tekniske forhold

4.6.1. Havbundsintervention

For gasrørledningen i Nordsøen er det planlagt at røret graves ned i havbunden for at sikre stabilisering og beskyttelse mod udefra kommende påvirkninger. Tilsvarende rørledningen i Nordsøen, er det planlagt at rørledningen for Lillebælt graves ned i havbunden for at sikre stabiliteten af rørledningen under drift.

Det er afgørende for Energistyrelsens vurdering af interventionsarbejderne, at de ikke ændres og at længden af de planlagte sektioner ikke ændrer sig nævneværdigt.

Efter rørledningen er lagt, skal Energinet udarbejde en vurdering af rørledningen, herunder foretage et post-lay survey. Vurderingen skal godkendes af Energistyrelsen, som bl.a. kan stille krav om yderligere havbundsinterventionsarbejder (vilkår 19).

4.6.2. Krydsning af infrastruktur

I ansøgningen har Energinet identificeret at Baltic Pipe rørledningen i Nordsøen krydser kommunikations- og planlagte strømkabler. Der anvendes betonmadrasser ved krydsningerne på havbunden for at gældende vertikal separation kan overholdes. Der er ikke kendskab til kabel- eller rørkrydsninger i Lillebælt.

Energinet skal sikre, at der er indgået aftale med ejerne af den infrastruktur, der krydses (vilkår 3) og derefter fremsende design samt metode for udførelse for krydsningen til Energistyrelsens accept forud for arbejdets igangsættelse (vilkår 4).

Energinet skal sikre, at der gives mulighed for at eventuelle fremtidige rørledninger og kabler kan krydse ansøgte naturgasrørledning på dansk søterritorie og kontinentalsokkel, jf. vilkår 5.

4.6.3. Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen

Energinet har efter fremsendelse af ansøgningen konkretiseret gassammensætningen for den gas, der skal transporteres i rørledningen. Det er af afgørende betyd-

ning for tilladelsen, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningen, herunder at det er tør og sød naturgas, som der er ansøgt om i ansøgningen. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen, jf. vilkår 24.

4.6.4. Design

En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Energinets tekniske specifikationer. Energistyrelsen anmoder om, at "Certificate of Compliance" fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog skal det fremsendes inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget (vilkår 28).

Ledelsessystemet i projektfasen forud for idriftsættelse skal sikre og dokumentere, at dansk lovgivning samt krav og regler i medfør heraf overholdes i både normale og kritiske situationer, herunder at der er oprettet passende nødberedskab for utilsigtede hændelser, vilkår 23. Ændringer i nødberedskabet skal indsendes til Energistyrelsen og én gang årligt skal Energinet sende den gældende plan for det etablerede nødberedskab til Energistyrelsen. Tidspunktet for den årlige indsendelse aftales med Energistyrelsen.

Inden rørledningen idriftsættes, skal der foreligge en Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger, jf. vilkår 29.

Energistyrelsen forventer, at Energinet auditerer Baltic Pipe projektet efter en fast plan og skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at Energistyrelsen til enhver tid kan anmode om at få en opdateret liste over audits udleveret samt nødvendig indsigt i den udførte auditering og uafhængige tredjepartsverifikation, hvor denne er påkrævet eller valgt som dokumentation for projektets gennemførelse (vilkår 32).

4.6.5. Nedlægning af rørledningen

Præ-kommissionering

Energinet har i ansøgningen præciseret, hvilken metode de forventer at anvende til indkøring eller præ-kommissionering af Baltic Pipe rørledningen. Indkøring udføres som våd indkøring med trykprøvning med havvand både i Nordsøen og Lillebælt.

Energistyrelsen kan på det nuværende grundlag acceptere våd indkøring af rørledningen som præ-kommissionering og at tilladelsen er betinget af våd indkøring som præ-kommissionering. Energistyrelsen skal i god tid forud for præ-kommissionering orienteres om metodevalg, herunder evt. valg af kemikalier, tilsætningsstoffer og anden behandling i øvrigt (vilkår 27), idet det forudsættes, at miljømæssig påvirkning og risiko er nedbragt mest muligt.

Efter indkøringsaktiviteterne er udført, men inden rørledningerne sættes i drift, skal Energinet fremsende resultaterne heraf til Energistyrelsen, jf. vilkår 31.

Drift og vedligehold

Energistyrelsen forudsætter, at Energinet vil foretage kontinuerlig monitorering af den transporterede naturgas flow og sammensætning for at sikre, at disse er indenfor designspecifikationer for rørledningen, samt at driften foretages indenfor rørledningens designspecifikationer. Vedligehold og drift forudsættes at overholde og følge fabrikantens anvisninger og at være implementeret i Energinets styringssystem for vedligehold, så dette kan gøres til genstand for myndighedernes tilsyn (vilkår 32).

Ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen skal være udarbejdet og sat i værk, inden rørledningen tages i brug. Inspektionsplan bør angive hvor ofte og i hvilket omfang, der udføres visuel inspektion (fittings, marin bevoksning, integritet af alle typer af havbundsintervention mv.) med ROV, akustiske undersøgelser etc., med henblik på rørledningens såvel som havbundens tilstand, jf. vilkår 23 i tilladelsen.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at drift, inspektion og vedligehold skal revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af dokumenterede observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens aktuelle driftsbetingelser.

Energinet skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoreringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen, før rørledningen kan sættes i drift, jf. vilkår 25.

4.6.6. Dekommissionering

Energinet beskriver i miljøkonsekvensrapporten, at rørledningen er designet til en levetid på minimum 50 år. Energinet henviser til, at afvikling vil foregå efter de gældende regler og standarder på afviklingstidspunktet. Det er anført i ansøgningen, at når rørledningen tages ud af drift tømmes den for gas og rengøres. Herefter vil rørledningen enten blive efterladt i havbunden eller blive taget op og bortskaffet efter gældende regler og retningslinjer.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at hel eller delvis afvikling af Baltic Pipe rørledningen i dansk farvand kræver godkendelse af relevante danske myndigheder og at det nugældende udgangspunkt for en sådan afvikling er fjernelse og fuld oprydning, med mindst mulig intervention og påvirkning af det marine miljø (vilkår 33).

4.7. Sikkerheds- og miljømæssige forhold

4.7.1. Risikovurdering

Energinet skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen i hhv. Nordsøen og Lillebælt, inden rørledningen kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningens integritet. Ledelsessystemet

revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens driftsbetingelser (vilkår 23).

4.7.2. Rutevalg

De sikkerhedsmæssige risici for rørledningen i Nordsøen samt Lillebælt vurderes af selskabet at være acceptable og nedbragt i hensyn til ALARP-princippet udpegede områder, for at sikre laveste risiko.

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til rutevalget.

4.7.3. Sikkerhed for sejlads

Søfartsstyrelsen bemærker at de er blevet inddraget i projektet for så vidt angår sikring af sejladssikkerheden. Herunder afholdte HAZID-workshops for krydsning af Lillebælt.

Såfremt en evt. lukning af sejlads til/fra Gamborg Fjord er nødsaget forudsættes det, at det er aftalt med områdets brugere. Tilladelse til evt. lukning skal ansøges hos Søfartsstyrelsen.

Søfartsstyrelsen/Erhvervsministeriet anfører i deres høringssvar, at bekendtgørelse om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande (nr. 1351 af 29. november 2013) efterleves, ligesom vurderingsskema til vurdering af sejsikkerheden ved arbejder til søs Jf. bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 efterleves.

Søfartsstyrelsen gør endvidere opmærksom på at der i ansøgningen står, at der vil ske løbende information i Efterretninger for Søfarende (EfS) om anlægsskibets position. Søfartsstyrelsen præciserer at normal praksis er, at der i god tid inden arbejdets opstart bringes en generel meddelelse i EfS om projektet (for hver delstrækning). Herunder information om, at læggefartøj er omfattet af dynamisk sikkerhedszone.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at Energinet skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling (vilkår 14).

4.7.4. Fiskeri

Aftale ml. Danmarks Fiskeriforening og Energinet

Der skal indgås en aftale mellem Danmarks Fiskeriforening og Energinet inden nedlæggelse af rørledningen. I aftalen skønnes det at parterne har en fælles forståelse af, hvorledes rørledningen skal placeres på havbunden på en for fiskeriet tilfredsstillende måde, og at der er opnået enighed mellem parterne om spørgsmålet om erstatning for tabt fortjeneste i forbindelse med nedlægningen og driften af rørledningen til de berørte erhvervsfiskere.

Aftalen skal fremsendes til Energistyrelsen, når den foreligger, dog senest inden nedlægning af rørledningen påbegyndes, jf. vilkår 12.

4.7.5. Dykkerarbejde

Energistyrelsen bemærker at Søfartsstyrelsen stiller krav til sikkerhed, sundhed og miljø i forbindelse med dykkerarbejde i danske farvande og fra danske skibe. På den baggrund skal Energistyrelsen gøre opmærksom på, at Energinet og tredjepart skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling (vilkår 14).

4.7.6. Beskyttelseszone og sikkerhedszone

Energistyrelsen bemærker, at sikkerhedszone under og beskyttelseszone efter nedlæggelsen af rørledningen skal aftales med Søfartsstyrelsen.

4.7.7. Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse anfører i deres høringssvar, at ilandføringen af rørledningen går gennem et forbudsområde jf. § 5 i bekendtgørelse nr. 135 af 4. marts 2005 om forbud mod sejlads, ankring og fiskeri mv. i visse områder i danske farvande, hvor det fremgår at al sejlads i området er forbudt for skibe med bruttonnage over 5. Området er et forbudsområde, fordi der i området er en velkendt forekomst af rester af ammunition eller genstande, der kan være farlige (Unexploded Ordnance/UXO). Forsvarskommandoen vil derfor stille krav om UXO-survey for dette område. Ansøgning om sejlads i forbudsområdet skal fremsendes til Søfartsstyrelsen.

Endvidere anfører Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, at der på flere strækninger af rørledningen er risiko for forekomst af UXO. Forsvarskommandoen anbefaler på den baggrund, at der foretages en UXO-survey inden arbejdet i havbunden påbegyndes. Efter endt UXO-survey udfærdiges der en liste over mulige UXO fund, som gennemgås med Søværnets Minørtjeneste.

Forsvarskommandoen gør ydermere opmærksom på, at såfremt der i forbindelse med arbejdet på eller i havbunden, konstateres rester af ammunition eller genstande, der kan være farlige (UXO), skal arbejdet straks indstilles og der tages kontakt til Forsvarets Operationscenter, jf. § 14 i bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Forsvaret skal understrege, at der i den fase af undersøgelsen, hvor der pågår en identificering af konstaterede anomali/anomalier (UXO survey), skal være en Minørholdsleder fra Minørtjenesten til stede. Udgifter i forbindelse hermed afholdes af ansøger.

Foruden ovenstående forhold, gør forsvarsministeriets ejendomsstyrelse opmærksom på, at de udstedte tilladelser, samt kontaktoplysninger til det eller de skibe der

skal udføre arbejdet, skal være tilgængeliggjort for Forsvarets Operationscenter via den myndighed, der udsteder tilladelsen. Såfremt der er opdateringer i kontaktoplysningerne, kan disse fremsendes direkte til Forsvarets Operationscenter på nedenstående adresser:

Kontaktoplysninger på Forsvarets Operationscenter:

	Telefon	E-mail
Vagthavende officer:	+45 72850380	FKO-KTP-NMOC-VO@mil.dk
Maritime Assistance Service:	+45 72850371	mas@sok.dk
Vagtholdsleder JOC:	+45 72850332	
Omstilling:	+45 72850000	

Eventuelle opdateringer skal af tilladelsesindehaveren sendes direkte til Forsvarets Operationscenter.

Energinet skal følge Forsvarets krav og retningslinjer, jf. vilkår 15 i tilladelsen.

4.7.8. Miljø

NOVANA-overvågningsprogram:

Miljøstyrelsen anfører i deres høringssvar, at Miljøstyrelsen gerne vil varsles når der arbejdes i Lillebælt, så der kan tages højde herfor ved gennemførelse af NOVANA-overvågningsprogrammet.

Monitering:

Miljøstyrelsen anfører i deres høringssvar, at der efter etablering af anlæg i Nordsoen og Lillebælt skal udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper vurderes, dokumenteres og indrapporteres til Miljøstyrelsen. Endvidere anbefaler Miljøstyrelsen, at der implementeres et overvågningsprogram for sedimentspredningen, der bl.a. kan verificere grundlaget for vurderingen af potentielle miljøpåvirkninger som rapporteret i miljøkonsekvensrapporterne, samt dokumenterer graden af en potentiel påvirkning af marine følsomme habitater, jf. vilkår 21.

Linjeføring og rørlægning:

Miljøstyrelsen anfører i deres høringssvar, at der henstilles til i den udstrækning det er muligt, at linjeføring samt rørlegningsmetode vælges ud fra et kriterie om mindst mulig miljøpåvirkning, herunder påvirkning af eventuelle NOVANA-målestationer. Herunder også at rørledningen etableres uden for de kystnære ålegræs- og stenrevsområder syd for Fænø, hvorved der kun vil ske påvirkninger af disse naturtyper ved ilandføringerne på Fyns- og Jyllandssiden og dermed af en mindre del af de samlede områder med ålegræs og stenrev i undersøgelseskorridoren.

Energinet skal sikre, at rørledningen etableres uden for de kystnære ålegræs- og stenrevsområder syd for Fænø, således at der er mindst mulig påvirkning, jf. vilkår 13.

Energistyrelsen henleder opmærksomheden på at plan for udslip fra rørledningen i henhold til § 33 i bekendtgørelse nr. 1033 af 4. september 2017 af lov om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven) og bekendtgørelse nr. 909 af 10. juli 2015 om beredskab ved forurening af havet fra olie- og gasanlæg, rørledninger og andre platforme, inden rørledningen tages i drift, skal indsendes til Miljøstyrelsen til godkendelse, og gør endvidere opmærksom på bestemmelserne om straksindberetning af spild i forbindelse med rørledningen i henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 874 af 27. juni 2016 om indberetning i henhold til lov om beskyttelse af havmiljøet.

Energinet skal følge Miljøstyrelsens fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse og drift, jf. vilkår 16 i tilladelsen.

Overvågningsprogrammer

Energinet skal udarbejde overvågningsprogrammer for etableringsfasen og driftsfasen, som skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, henholdsvis før nedlægning af rørledningen påbegyndes og før rørledningen sættes i drift, jf. vilkår 17 og 25.

Resultaterne fra overvågningsprogrammerne skal gøres offentlig tilgængelige, når de foreligger, jf. vilkår 26.

Invasive arter

Materiale til stabilisering af rørledningen må ikke kunne skade flora og fauna, som f. eks. ved indslæbning af invasive arter i forbindelse med anbringelse af sten, jf. vilkår 7.

Beredskab

Energinet skal for alle faser af projektet have etableret en nødtjeneste til imødegåelse af konsekvenser fra spild af kulbrinter eller andre utilsigtede hændelser. Plan for det etablerede beredskab skal indsendes årligt til Energistyrelsen, jf. vilkår 22.

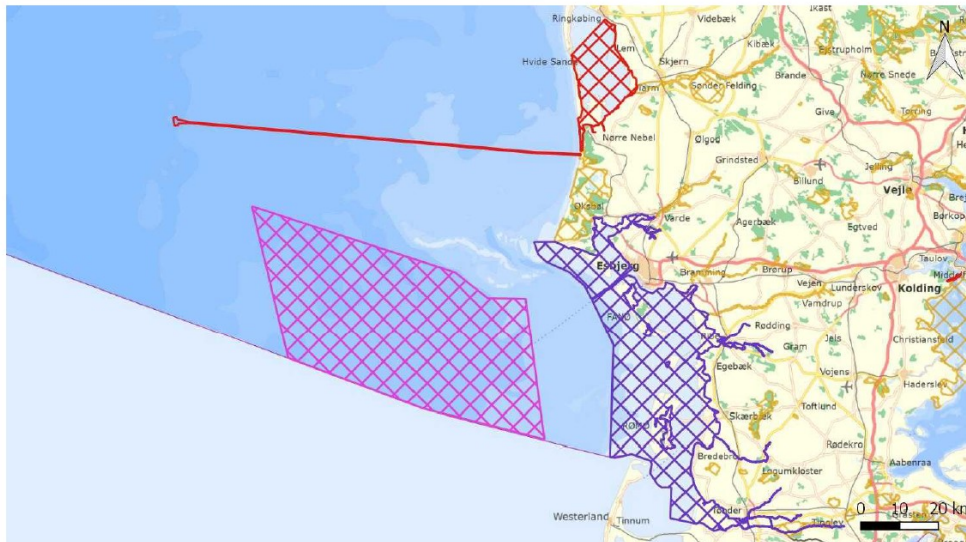
4.7.9. Naturbeskyttelsesområder

Nordsøen - Natura 2000 områder og Bilag IV arter

Natura 2000-områder

Inden for en afstand på cirka 25 km fra undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe i Nordsøen findes tre Natura 2000-områder: nr. 246: Sydlige Nordsø, nr. 89: Vadehavet og nr. 69: Ringkøbing Fjord, jf. nedenstående figur 2. De øvrige Natura 2000-områder, der fremgår med orange skravering på kortet i Figur 2, indgår ikke i de

følgende beskrivelser og vurderinger. I det omfang, at disse områder kan blive påvirket af anlæg på land, vil de være omfattet af Natura 2000-vurderingen for projektets landdel.

Signaturforklaring

Figur 2 Natura 2000-område nr. 246: Sydlige Nordsø (indeholdende habitatområde)

H255 og fuglebeskyttelsesområde F113)

Området består af habitatområde H255 og fuglebeskyttelsesområde F113. Området er ikke udpeget som Ramsarområde. Området ligger omkring 20 km syd for undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 246 er blandt andet 'Sandbanke med lavvandet vedvarende dække af havvand'. På grund af afstanden på omkring 20 kilometer mellem undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe i Nordsøen og habitatområde H255, og da der udelukkende er risiko for påvirkning af marine naturtyper på grund af sedimentspredning i meget kort afstand fra selve anlægsområdet, er der ikke risiko for, at anlæg og drift af Baltic Pipe-rørledningen vil kunne påvirke habitatnaturtyper i Natura 2000-område nr. 246, og habitatnaturtypen sandbanke beskrives derfor ikke yderligere.

Arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 255 omfatter marsvin, spættet sæl og gråsæl, mens arter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F113 udgøres af rødstrubet lom, sortstrubet lom og dværgmåge.

For vurdering af påvirkningen af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område nr. 246 henvises til dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)'.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand) og den heri fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området nr. 246, herunder at der er en afstand på omkring 20 km til undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet nr. 246. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Natura 2000-område nr. 89: Vadehavet

Området omfatter et stort areal og består af en lang række af habitat- (H78, H86, H90 og H239) og fuglebeskyttelsesområder (F49, F51, F52, F53, F55, F57, F60, F65 og F67). Vadehavet er ligeledes udpeget som Ramsarområde (nr. 27: Vadehavet).

Natura 2000-området ligger mere end 20 km syd for ilandføringspunktet for Baltic Pipe. Det nærmest liggende habitatområde (H78) og fuglebeskyttelsesområde (F57) er medtaget i den foreliggende væsentlighedsvurdering, da det kun er de marine dele af udpegningsgrundlaget for habitatområde 78 fuglebeskyttelsesområdet F57, der evt. kan påvirkes af aktiviteter fra Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen. På grund af afstanden mellem undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe i Nordsøen og afgrænsningen af habitatområde H78 (ca. 22 km), og da der udelukkende er risiko for påvirkning af marine naturtyper inden for projektområdet og i kort afstand fra selve anlægsområdet, vurderes det, at der ikke er risiko for påvirkning af marine habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for H78.

De arter på udpegningsgrundlaget for H78, der kan være relevante i forhold til eventuelle påvirkninger fra anlæg og drift af Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen, omfatter havpattedyr (marsvin, gråsæl og spættet sæl) og fisk (laks (*Salmonidae* sp.), havlampret (*Petromyzon marinus*), flodlampret (*Lampetra fluviatilis*), bæklampret (*Lampetra planeri*), stavsild (*Alosa fallax*) og snæbel (*Coregonus oxyrinchus*)). Sandsynligheden for, at odder (*Lutra lutra*) forekommer ved ilandføringspunktet eller svømmer i den kystnære del af denne eksponerede del af Nordsøen, og derfor vil kunne blive påvirket af projektet, vurderes at være meget lille. Skulle der færdes en odder i området, vil det være en sporadisk forekomst og arten vil have mulighed for at søge andre steder hen i den kortvarige periode, hvor der foretages anlægsarbejde. Odder er derfor ikke medtaget i væsentlighedsvurderingen. De fuglearter, på udpegningsgrundlaget for F57, der vurderes at være relevante i forhold til Baltic Pipe-projektet, omfatter følgende: dværgmåge, fjordterne (*Sterna hirundo*), havterne (*Sterna paradisaea*), splitterne, edderfugl (*Somateria mollissima*) og sortand. Alle disse arter kan potentielt fouragere i eller i nærheden af undersøgelseskorridoren for rørledningen i Nordsøen. Fjordterne og havterne yngler bl.a. på havnen i Esbjerg, mens splitterne hovedsageligt yngler på Langli. Fælles for disse arter er, at de til tider flyver langt for at finde føde (op til 50 km). Edderfugl

og sortand er trækfugle og opholder sig i vinterhalvåret på havet i og omkring Vadehavet. Edderfugl yngler også i mindre tal på rævefrie øer i Vadehavet. For vurdering af påvirkningen af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område nr. 89 henvises til dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)'.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området nr. 89 og, at der er en afstand på mere end 20 km til undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet nr. 89. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Natura 2000-område nr. 69: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Området består af habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43 og ligger cirka 4 km nord for ilandføringspunktet for Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen. Ad vandvejen er der over 25 km mellem undersøgelsesområdet for Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen og til Natura 2000-området.

Det vurderes, at der ikke er risiko for påvirkning af marine habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for H62, da der udelukkende er risiko for påvirkning af marine habitatnaturtyper som følge af sedimentspredning inden for projektområdet og i kort afstand fra selve anlægsområdet, og da der af vandvejen er mere end 25 km mellem projektområdet og de nærmeste marine habitatnaturtyper.

I forhold til den øvrige del af udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 62, så vurderes det, at de eneste arter, som kan være relevante i forhold til påvirkningerne fra anlæg og drift af Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen, er fiskene havlampret, flodlampret, stavsild og laks. Alle disse arter er også på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet, og det er i den forbindelse vurderet, at sandsynligheden for, at der kan forekomme fisk fra udpegningsgrundlaget i nærheden af projektområdet for Baltic Pipe er meget lille, samt at eventuelle påvirkninger fra projektet på fisk vil være ubetydelige både i anlægs- og driftsfasen, og fisk beskrives og vurderes derfor ikke yderligere i det følgende.

Ringkøbing Fjord udgør et af landets vigtigste yngle- og rasteområder for en lang række fugle, og fuglene på udpegningsgrundlaget for F43 er knyttet til fjorden og de omkringliggende arealer på forskellig vis. De fuglearter på udpegningsgrundlaget for F57, der vurderes at være relevante i forhold til Baltic Pipe-projektet, omfatter fjordterne, havterne og splitterne.

For vurdering af påvirkningen af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område nr. 69 henvises til dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)'.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området nr. 69 og, at der er en afstand på mere end 25 km til undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe ad vandvejen, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet nr. 69. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Bilag IV arter

Alle danske arter af flagermus er på habitatdirektivets bilag IV. Visse arter af flagermus anvender kystlinjen som ledelinje i forbindelse med transport eller fouragerer langs kysten eller over havet, og der vil derfor med stor sandsynlighed forekomme flagermus inden for eller i nærheden af projektområdet på havet. Tætheden af flagermus langs den jyske vestkyst er dog meget lav (Møller, Baagøe, & Degn, 2013). Baltic Pipe-projektet i Nordsøen omfatter primært anlægsarbejde på og i havbunden, og her vil anlægsarbejdet foregå med langsomtsejlende fartøjer og i et område, hvor der i forvejen er meget skibstrafik. Det vurderes derfor, at der ikke er risiko for påvirkninger af flagermus som følge af projektet i havet. Lys på anlægsfartøjerne kan potentielt tiltrække insekter og dermed flagermus, men dette vurderes i så fald være en ubetydelig påvirkning, som ikke vil kunne påvirke den økologiske funktionalitet af flagermusenes yngle- og rasteområder.

Nordsøen er hjemsted for en del arter af havpattedyr. Gråsæl (*Halichoerus grypus*), spættet sæl (*Phoca vitulina*), marsvin (*Phocoena phocoena*), øresvin (*Tursiops truncatus*) og vågehval (*Balaenoptera acutorostrata*) er vidt udbredte og observeres jævnligt i store dele af Nordsøen.

Alle arter af hvaler er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Marsvin er almindeligt forekommende i Nordsøen, men området, hvor Baltic Pipe skal installeres, vurderes at være af mindre betydning for marsvin.

Foruden marsvin observeres sporadiske forekomster af andre hvaler i Nordsøen som eksempelvis kaskelot, alm. delfin, pukkelhval, vågeval, hvidnæse og øresvin, men forekomster i undersøgelsesområdet for Baltic Pipe er sjældne, og der er normalt tale om enkelte individer.

Der vurderes derfor, at marsvin er den eneste bilag IV-art, der er relevant i forhold til anlæg og drift af Baltic Pipe-rørledningen i Nordsøen.

For påvirkningen af bilag IV-arter henvises til den forelagte vurdering i dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)'.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte væsentlighedsvurdering og, de foreslåede afværgeforanstaltninger for at minimere påvirkningerne på marsvin i anlægs- og driftsfasen, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, forsætligt forstyrrer de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yng-

lepleje, overvintrer eller vandrer, eller beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, jf. § 8 stk. 1 og 2 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Energistyrelsen har gennemgået miljøvurderingens afsnit om havpattedyr. Det er Energistyrelsens vurdering, at udlægning af sten ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning på marsvin i det foreslåede område i Nordsøen, såfremt hensyn såsom udgikning efter dyr i nærheden af skibet og evt. bortskræmning med pinger anvendes, inden stenene udlægges.

Inden udlægning af sten skal der af hensyn til havpattedyr holdes udgik efter dyr fra skibet og evt. anvendes bortskræmning med pinger, jf. vilkår 8.

Lillebælt - Natura 2000 områder og Bilag IV arter

Natura 2000-områder

Den østlige del af undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe-rørledningen i Lillebælt grænser op til Natura 2000-område nr. 112: Lillebælt, mens der i den vestlige del er en stigende afstand mellem korridoren og Natura 2000-området. Længst mod vest (ved Jyllandssiden) er der en afstand på omkring 800 meter mellem undersøgelseskorridoren og Natura 2000-område nr. 112.

Rørledningen skal nedgraves på tværs af Lillebælt, hvilket resulterer i en del opgravet materiale der skal fjernes. Det forventes at det opgravede sediment skal klappes på klappladsen ved Trelde Næs. De potentielle påvirkninger af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 108 fra klappning omfatter primært sedimentpåvirkning samt støj og forstyrrelser fra klappingsaktiviteterne. Klappladsen er beliggende omkring otte kilometer vest for Natura 2000-område nr. 108: Æbelø, havet syd for og Nærå.

De øvrige marine Natura 2000-områder, der fremgår af Figur 3, ligger i så lang afstand fra undersøgelseskorridoren i Lillebælt samt klappladsen ved Trelde Næs, at det vurderes, at de ikke vil kunne blive påvirket af projektet. I det omfang, at Natura 2000-områder kan blive påvirket af anlæg på land, vil de være omfattet af Natura 2000-vurderingen for projektets landdel.

Signaturforklaring

 Baltic Pipe undersøgelsesområde Natura_2000-områder Klappads

Figur 3 – Natura 2000 områder ved Lillebælt

Natura 2000-område nr. 108: Æbelø, havet syd for og Nærå Strand

Natura 2000-område nr. 108 består af habitatområde nr. 92: Æbelø, havet syd for og Nærå, fuglebeskyttelsesområder nr. 76: Æbelø og kysten ved Nærå. Fuglebeskyttelsesområdet har samme afgrænsning som Ramsarområde nr. 16: Kysten ved Nærå og Æbelø.

Både marine og terrestriske habitatnaturtyper samt en række arter er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H92. Kun de marine dele af udpegningsgrundlaget vurderes, at være relevante i forhold til Baltic Pipe-projektet i Lillebælt, dvs. sandbanke, vadeflade, lagune, bugt, rev, marsvin og spættet sæl.

De fuglearter på udpegningsgrundlaget for F76, der vurderes at være relevante i forhold til Baltic Pipe-projektet, omfatter følgende: splitterne, havterne, og dværgerterne. Disse arter kan potentielt fouragere i eller i nærheden af undersøgelseskorridoren for rørledningen i Lillebælt samt i området, hvor der skal foretages klappning. For vurdering af påvirkningen af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område nr. 108 henvises til dokumentet 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand)'.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området nr. 108, herunder at:

- det vurderes at en øget sedimentkoncentration i vandfasen og aflejring af sediment som følge af klappning og anlægsaktiviteterne i Lillebælt ikke kan

medføre væsentlige påvirkninger af marine habitatnaturtyper eller fødesøgning eller fødegrundlag for marine arter på udpegningsgrundlaget, og

- at perioden, hvor fugle og havpattedyr kan blive påvirket af støj og forstyrrelser fra klappningsaktiviteterne vil være kortvarig, og at klappområdet og de omkringliggende arealer desuden vurderes at have begrænset værdi for havpattedyr og fugle på udpegningsgrundlaget, vurderes det samlet set, at støj og forstyrrelser fra klappning ikke medfører væsentlige påvirkninger af arter på udpegningsgrundlaget,

finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen vil medføre væsentlige påvirkninger på udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet nr. 108. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Natura 2000-område nr. 112: Lillebælt

Natura 2000-område nr. 112 består af habitatområde nr. 96: Lillebælt og fuglebeskyttelsesområde nr. 47: Lillebælt. Fuglebeskyttelsesområdet har samme afgrænsning som Ramsarområde nr. 15: Lillebælt. Udpegningsgrundlaget fremgår af nedenstående tabel:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 96		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit (2130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højpose (7120)	Kildevæld* (7220)
	Riggær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor vandsalamander (1166)	Marsvin (1351)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 47		
Fugle:	sangsvane (T)	bjergand (T)
	edderfugl (T)	hvinand (T)
	toppet skallesluger (T)	havørn (Y)
	rørhøg (Y)	pletlet rørvagtel (Y)
	engsnarre (Y)	klyde (Y)
	brushane (Y)	fjordterne (Y)
	havterne (Y)	dværgterne (Y)
	mosehornugle (Y)	

Påvirkning

Projektet vil ikke medføre fysiske påvirkninger af stenrev, der ligger indenfor Natura 2000-området, og eventuelle påvirkninger ville udelukkende kunne ske som følge

af, at den fysiske påvirkning af revet udenfor Natura 2000-området påvirker ind i Natura 2000-området. Hvis rørledningen etableres igennem stenrevet, og revet ikke genetableres, vil der ske en permanent ødelæggelse af revet, hvilket vil medføre en reduktion i det samlede areal af rev, som er i direkte kontakt med rev i Natura 2000-område nr. 112. Men hvis revet i undersøgelseskorridoren reetableres umiddelbart efter anlægsarbejdet, vurderes det på baggrund af ovenstående, at projektet ikke vil medføre skadelige virkninger af den del revområde, der ligger inde i Natura 2000-området. Der er flere andre områder med stenrev i nærheden af undersøgelseskorridoren, og rekruttering og rekrutteringsgrundlaget til stenrevsorganismer på stenrevs-habitater i Natura 2000-området sker fra et langt større område end den lille del af stenrevet i undersøgelseskorridoren, der midlertidigt bliver fjernet. Det vurderes derfor, at der ikke er risiko for, at den midlertidige fjernelse af stenrevet, der ligger i undersøgelsesområdet, vil påvirke hverken den nuværende funktionalitet af det rev, der ligger inden i Natura 2000-området, eller opretholdelsen af revets fortsatte funktionalitet.

Uanset valg af reetableringsmetode vurderes det, at den fysiske påvirkning af stenrevet i undersøgelseskorridoren er midlertidig og reversibel, da stenrevet vil blive reetableret og indenfor en periode vil der genetableres en fauna og flora, der er karakteristisk for stenrev, og som svarer til de nuværende forhold.

Samlet kan det konkluderes, at når revet i undersøgelseskorridoren reetableres umiddelbart efter anlægsarbejdet og dermed kun er fjernet midlertidigt indenfor undersøgelseskorridoren, vil der ikke ske skadelige påvirkninger af strukturen af den marine habitatnaturtype rev, der ligger indenfor Natura 2000-området. Udbredelsen af stenrev i Natura 2000-området vil være stabil, og det vurderes, at projektet hverken på kort eller langt sigt vil forhindre eller forsinke muligheden for, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtypen rev, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112: Lillebælt.

Påvirkningen pga. sedimentspredning fra anlægsarbejdet på marine naturtyper vurderes samlet, at ikke vil medføre skadelige virkninger på de marine habitatnaturtyper areal, struktur og funktion, og dermed ikke vil hindre at der kan opnås om gunstig bevaringsstatus for disse habitatnaturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr.

112: Lillebælt.

Marsvin har et af sine kerneudbredelsesområder i Lillebælt, og der er der et særligt fokus på beskyttelse af arten. På baggrund af de gennemførte vurderinger, kan det konkluderes, at anlægsarbejdet kan gennemføres uden at medføre skadelige påvirkninger af marsvin i Natura 2000-området. Vurderingen er forudsat, at de anlægsmæssige forudsætninger, der er angivet i Tabel 6.41, overholdes ved etablering af spunsvægge og trækpæle i Lillebælt.

Derudover skal det sikres, at bortsprængning af eventuelle UXO'er vil blive foretaget som beskrevet i afsnit 6.14.3.1.2. i miljøkonsekvensrapporten for Lillebælt. Det vurderes samlet set, at anlægsarbejderne, med de anlægsforudsætninger, der er oplyst i projektbeskrivelsen inklusiv de tidsmæssige restriktioner, ikke vil medføre

skadelige påvirkninger af marsvin, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112: Lillebælt.

Samlet vurdering af påvirkninger af marsvin fra ramning/nedvibrering. Med anvendelse af soft start inden ramningen samt etablering af dobbelte boblegardiner omkring anlægsområderne ved ramning og vibrering, vil kun ganske få individer opleve støjpåvirkninger, der kan medføre påvirkninger af adfærd hos både sæler og marsvin, og permanente eller midlertidige høreskader vil helt kunne undgås for begge anlægsmetoder. Virkningerne på bestanden af havpattedyr i form af mulige begrænsninger i bevægelsesfriheden og adgangen til føderessourcer og opretholdelse af områdets egnethed for havpattedyrene vurderes at være af begrænset betydning og uden væsentlige negative virkninger for bestandene, såvel regionalt som lokalt.

På baggrund af konsekvensvurderingen i forhold til luftbåren støj fra ramning af stålspæle syd for Fænø kan denne aktivitet ikke tillades i havternens yngleperiode fra 1.4 – 1.7, med mindre det forud for igangsætningen af støjende anlægsaktiviteter syd for Fænø sikres, at havternen ikke er ynglende på den udpegede ynglelokaltet på Fønsskov Odde.

Energistyrelsens vurdering

Under forudsætning af at Baltic Pipe-rørledningen enten etableres uden for det stenrev, der ligger i direkte sammenhæng med rev i Natura 2000-området, eller at stenrevet reetableres hurtigst muligt efter anlægsarbejdet, samt at de restriktioner der fremgår af afsnittet 'Afværgeforanstaltninger' for støjende anlægsaktiviteter overholdes af hensyn til marsvin og havterne, vurderes det, at projektet ikke vil medføre skadelige påvirkninger af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112, jf. § 4, stk. 1 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at Energinet skal overholde de af miljøkonsekvensrapporten fastsatte afværgeforanstaltninger i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling jf. vilkår 11.

Der stilles endvidere vilkår om overvågning/monitoring jf. vilkår 17, 19, 25 og 30.

Afværgeforanstaltninger

Aktivitet	Tidsperiode	Bemærkning
Samlet anlægsfase Lillebælt	Op til 10 måneder	
Anlægsaktiviteter ude i Lillebælt	Op til 6 måneder	Forventet periode: maj - oktober
Jylland: Pilotering af spuns ved kysten	Op til 3 uger (offshore op til 2 uger)	Der kan kun arbejdes indenfor dagtid på hverdage (7-18). Forventes udført i maj. Der forventes en effektiv rammetid på ca. 6-7 timer pr. dag. Der anvendes dobbelt boblegardin ved anlæg offshore.
Fyn: Pilotering af spuns ved kysten samt ankertræk til trækspillet	Op til 4 uger (offshore op til 3 uger)	Der kan kun arbejdes indenfor dagtid på hverdage (7-18). Forventes udført i maj. Der forventes en effektiv rammetid på ca. 6-7 timer pr. dag. Der anvendes dobbelt boblegardin ved anlæg offshore.
Pilotering af trækpæle i Lillebælt: 7-10 trækpæle	Op til 3 uger	Der arbejdes indenfor dagtid på hverdage (7 - 18) Forventes udført i medio maj – medio juni og med mulighed for anlæg i august som backup. Der nedrammes 1 pæl ad gangen. Der forventes en effektiv rammetid på ca. 3-5 timer pr. pæl. Der anvendes dobbelt boblegardin.
Gravning af rørledningsgrav	Effektiv arbejdstid på maksimalt 4 uger. Udgravning i Snævringen forventes at tage 1 uge.	Der arbejdes i døgndrift
Gravning af rørledningsgrav (skibstrafik)	I forhold til påvirkning af skibstrafik regnes med 5 uger	Worst case ifbm. skibstrafik er anderledes end ved sedimentspredning.
Træk af rørledning på tværs af Lillebælt	Effektiv arbejdstid maksimalt 1 uge	Lukning af Gørdal fjord etablering af sikkerhedszoner forventes etableret i op mod 2 mdr.

Aktivitet	Ramning i følgende perioder	Vibrering i følgende perioder
Spunsarbejde på Jyllandssiden	Maj måned 2 uger offshore (7-18) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC).	Maj måned Op til 2 uger (7-18) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC)
Spunsarbejde på Fynssiden	Maj måned 3 uger offshore (7-18) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC).	Maj måned 3 uger offshore (7-18) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC).
Stålpæle syd for Fæno	Medio maj – medio juni (august, hvis ikke afsluttet medio juni) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC). NB! Jf. 6.14.3.1.3 skal det i perioden 1/4 - 1/7 forud	Medio maj – medio juni (august, hvis ikke afsluttet medio juni) Anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC).
	for igangsætning af ramning af trækpæle sikres, at der ikke er ynglefund af havterne på Fønsskov Odde.	

Aktivitet	Ramning - restriktioner	Vibrering - restriktioner
Stålpæle syd for Fæno	Forudsætter krav om anvendelse af dobbelte boblegardiner (DBBC). NB! Jf. 6.14.3.1.3 skal det i perioden 1/4 - 1/7 forud for igangsætning af ramning af trækpæle sikres, at der ikke er ynglefund af havterne på Fønsskov Odde	Ingen restriktioner

Bilag IV-arter samt arter og habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder undersøges i forbindelse med basisanalyserne for Natura 2000-planerne og er desuden delvist omfattet af den nationale baggrundsovervågning af fugle og natur (NOVANA).

For at sikre, at anlæg af Baltic Pipe-rørledningen i Lillebælt ikke overskrider de påvirkninger af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112, der er beskrevet og vurderet i ovenstående, vil der indgå følgende overvågning af anlægsarbejdet:

Hvis rørledningen etableres igennem det revområde, der ligger i direkte kontakt med stenrevet i Natura 2000-område Lillebælt, vil det blive sikret og dokumenteret, at revområdet genetableres lige efter anlægsarbejdet, således at den nuværende udbredelse og struktur bevares.

I forbindelse med ramning og/eller nedvibrering i marsvinenes kælvnings- og paringsperiode anbefales det, at der foretages målinger af impulsstøjen fra ramme- eller nedvibreringsaktiviteterne.

Såfremt at nedramning af stålperleene i Lillebælt syd for Fænø ikke kan undgås i havternes yngleperiode (1. april – 1. juli), skal det i en periode op til anlægsperioden regelmæssigt undersøges, om havternen er tilstede og om den i så fald er re-debyggende på Fønsskov Odde. Hvis undersøgelserne viser, at havternen ikke yngler på Fønsskov Odde, kan nedramning af stålperleene i Lillebælt syd for Fænø tillades i havternes yngleperiode.

Bilag IV arter

Alle arter af hvaler er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Ud over marsvin, der er almindeligt forekommende i Lillebælt, kan der også forekomme andre arter af hvaler i Lillebælt. I december 2015 var eksempelvis en delfin i Kolding Fjord, og i februar 2016 blev der observeret en delfin helt inde ved kysten ved Søbadet i Middelfart. Derudover er der tidligere observeret både finhvaler, pukkelhvaler og sågar blåhvaler i Lillebælt. Der er tale om sporadiske forekomster af disse arter, og marsvin er den eneste hval, som er almindeligt forekommende i Lillebælt, og som yngler i dansk farvand. Marsvin er derfor den eneste bilag IV-art, der er relevant i forhold til anlæg og drift af Baltic Pipe-rørledningen i Lillebælt.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte vurdering, herunder de foreslåede afværgeforanstaltninger for at minimere påvirkningerne på marsvin i anlægs- og driftsfasen, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, forsætligt forstyrrer de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, eller beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, jf. § 8 stk. 1-2 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Energistyrelsen har gennemgået miljøvurderingens afsnit om havpattedyr. Det er Energistyrelsens vurdering, at udlægning af sten ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning på marsvin i det foreslåede område i Lillebælt, såfremt hensyn såsom udkigning efter dyr i nærheden af skibet og evt. bortskræmning med pinger anvendes, inden stenene udlægges.

Inden udlægning af sten skal der af hensyn til havpattedyr holdes udkig efter dyr fra skibet og evt. anvendes bortskræmning med pinger. Nærmere specifikation af pinger skal godkendes af Energistyrelsen forud for udlægningen af sten., jf. vilkår 8.

4.7.10. Kulturarv

Der henvises i øvrigt til Museumslovens § 29h stk.1, ifølge hvilken fund af spor af fortidsminder eller vrage gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen og arbejdet standes, jf. vilkår 18.

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til kulturarv.

Bilag 1: Adresseliste over centrale involverede danske myndigheder

Energistyrelsen
(Danish Energy Agency)
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Miljøstyrelsen
(Danish Environmental Protection Agency)
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Søfartsstyrelsen
(Danish Maritime Authority)
Casper Brandts Plads 9
4220 Korsør

Forsvarskommandoen
(Defence Command Denmark)
Søværnskommandoen
Herningvej 30
7470 Karup J

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
(Danish Ministry of Defence Estate Agency)
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Slots- og Kulturstyrelsen
(Agency for Culture and Palaces)
Center for kulturarv
Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster

Fiskeristyrelsen
(The Danish Directorate of Fisheries)
Nyropsgade 30
1780 København V

Kystdirektoratet
(The Danish Coastal Authority)
Højbovej 1
7620 Lemvig

Arbejdstilsynet
(Danish Working Environment Authority)
Landskronagade 33
2100 København Ø

Udenrigsministeriet
(Ministry of Foreign Affairs of Denmark)
Asiatisk Plads 2
1448 København

Geodatastyrelsen
(Danish Geodata Agency)
Lindholm Brygge 31
9400 Nørresundby
Danmark

Bilag 2: Resumé af nationale høringssvar

Indholdsfortegnelse

1.	Tilladelse	1
1.1.	Afgørelse	1
1.2.	Vilkår	3
1.3.	Klagevejledning	6
2.	Ansøgningen	7
2.1.	Ansøger	7
2.2.	Ansøgningsmateriale	7
2.3.	Baltic Pipe projektet	7
2.4.	Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet	8
2.5.	Tidsplan	8
2.6.	Tekniske forhold	9
2.6.1.	Havbundsintervention	9
2.6.2.	Krydsning af infrastruktur	9
2.6.3.	Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen	10
2.6.4.	Design	10
2.6.5.	Nedlægning af rørledningen	11
2.6.6.	Dekommissionering	13
2.7.	Sikkerhedsmæssige forhold	13
2.7.1.	Risikovurdering	13
2.7.2.	Rutevalg	13
2.7.3.	Sikkerhed for sejlads	14
2.7.4.	Fiskeri	14
2.7.5.	Dykkerarbejde	15
2.7.6.	Beskyttelseszone / Sikkerhedszone	15
2.7.7.	Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder	15
2.7.8.	Miljø	16
2.7.9.	Naturbeskyttelsesområder	16
2.7.10.	Kulturarv	17
3.	Vurdering af virkningerne på miljøet (VVM)	19
4.	Myndighedernes kommentarer og vurdering	22
4.1.	Ansøger	22
4.2.	Ansøgningsmateriale	22
4.3.	Baltic Pipe projektet	22
4.4.	Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet	22
4.5.	Tidsplan	23
4.6.	Tekniske forhold	23
4.6.1.	Havbundsintervention	23
4.6.2.	Krydsning af infrastruktur	23
4.6.3.	Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen	23
4.6.4.	Design	24
4.6.5.	Nedlægning af rørledningen	24

4.6.6.	Dekommissionering.....	25
4.7.	Sikkerheds- og miljømæssige forhold.....	25
4.7.1.	Risikovurdering.....	25
4.7.2.	Rutevalg.....	26
4.7.3.	Sikkerhed for sejlads.....	26
4.7.4.	Fiskeri.....	26
4.7.5.	Dykkerarbejde.....	27
4.7.6.	Beskyttelseszone og sikkerhedszone.....	27
4.7.7.	Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder	27
4.7.8.	Miljø.....	28
4.7.9.	Naturbeskyttelsesområder.....	29
4.7.10.	Kulturarv.....	42
Bilag 1: Adresseliste over centrale involverede danske myndigheder .		43
Bilag 2: Resumé af nationale høringssvar.....		44

